

Täysistunto

Torstai 13.11.2025 klo 16.00—21.14

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain, valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 81/2025 vp
Valiokunnan mietintö StVM 19/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 19/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.54 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Voimassa olevan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 6 §:n 2 momentin mukaan hallituksen jäseniä määrättäessä on otettava huomioon sosiaaliturvan, johtamisen, hallinnon sekä talous- ja sijoitustoiminnan asiantuntemus — erittäin hyviä perusteita. Hallituksen jäsenistä yksi on sosiaali- ja terveysministeriön, yksi työnantajakeskusjärjestöjen, yksi palkansaajakeskusjärjestöjen ja yksi maa- ja metsätaloustuottajien keskusjärjestön edustaja, siis nykyisen lainsäädännön mukaan. Maa- ja metsätaloustuottajien keskusjärjestön edustaja on ollut nimettynä Kelan hallituksen jäsenenä kuten myös työnantajajärjestöjen ja työntekijäjärjestöjen edustajat. Tuottajajärjestö on rinnastettu yhteiskunnallisena toimijana työmarkkinajärjestöihin, ja vuodesta 1956 saakka on tämä järjestely ollut voimassa.

Arvoisa puhemies! On täysin selvää, että Kelan hallituksessa on turvattava riittävä asiantuntemus kaikilta eri toimialoilta sekä laaja asiakaskunnan tuntemus, ja tämä nykyinen lainsäädäntö toteuttaa tämän erinomaisella tavalla. Kelan hallituksen jäsenillä on välttämätöntä olla sellaista toisiaan täydentävää osaamista, joka varmistaa hallituksen asiantuntemuksen. MTK edustaa kattavasti maa- ja metsätalousyrittäjiä, jotka myös ovat osaltaan merkittävä Kelan asiakasryhmä. Siksi on vähintäänkin kummallista, että nyt ollaan poistamassa tätä MTK:n edustusta Kelan hallituksesta. Suomalaisen ruuantuottajan puolesta kuulee täällä salissakin ainakin ajoittain yleviä puheita, mutta tämä päätös ei kyllä tue niitä puheita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.56 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme oleva hallituksen esitys ja siihen liittyvä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö edustavat tärkeää askelta kohti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

selkeämpää, tehokkaampaa ja läpinäkyvämpää sosiaaliturvan hallintoa. Esityksessä ehdotetaan muutoksia kolmeen lakiin, Kansaneläkelaitoksesta annettuun lakiin, valtiontalouden tarkastusvirastosta annettuun lakiin sekä tulotietojärjestelmästä annettuun lakiin. Kelan hallintoa koskevat muutokset perustuvat parlamentaarisen työryhmän esityksiin. On tärkeää, että Kelan hallitus ja johto edustavat laajasti asiantuntemusta ja kansallista vastuuta. Siksi on perusteltua, että pääjohtajan ja johtajien nimittämisen edellytykseksi säädetään Suomen kansalaisuus. Tämä vahvistaa luottamusta Kelan toimintaan ja sen kansallisen sosiaaliturvan toteuttajan rooliin.

Kelan tiedonsaanti- ja käsittelyoikeuksien laajentaminen on välttämätöntä, jotta virasto voi hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja ajantasaisesti. Esityksessä mahdollistetaan myös rutiiniluonteisten tukitehtävien siirtäminen yksityisille toimijoille, mikä vapauttaa Kelan resursseja ydintehtäviin. Samalla parannetaan päätösten sähköistä tiedoksiantoa ja lisätään velvoite ilmoittaa yhteystieto, josta kansalainen voi saada lisätietoa päätöksestä. Tämä on konkreettinen parannus asiakaslähtöisyyteen. Lisäksi Valtiontalouden tarkastusviraston roolin laajentaminen Kelan toiminnan tarkastamiseen on tervetullut uudistus. Se lisää ulkopuolista valvontaa ja varmistaa, että Kelan toiminta on paitsi laillista myös tarkoituksenmukaista ja tuloksellista. Tulotietojärjestelmän lakiin tehtävät muutokset tukevat Kelan tutkimus- ja tilastointitehtäviä. On tärkeää, että päätöksenteko perustuu ajantasaiseen ja luotettavaan tietoon.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys toteuttaa hallitusohjelman linjauksia ja vahvistaa sosiaaliturvan hallinnon toimivuutta. Kannatan tätä esitystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

18.58 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos tosiaan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle tästä mietinnöstä ja asian pikaisesta käsittelystä — oli todellinen tarve saada tämä eteenpäin. Kiitos myös niistä huomioista sekä täsmennyksistä, joita tänne myöskin oli tehty. On ollut hyvä havaita, että valiokunta on ollut myötämielinen. Tämähän on niin sanotusti Kelan kakkospaketti, mikä perustuu tähän parlamentaarisen ryhmän työskentelyyn. Siinä mielessä nämä muutokset ovat olleet tarpeellisia uudistuksia, joita on odotettu, ja ne nyt viedään sitten eteenpäin. Siellä oli myös muutama muu tähän aikaan ajankohtainen nosto, lakiesitys, joita sitten myös on viety tässä eteenpäin, ja nämäkin on siellä hyvin huomioitu.

Tiedonsaantioikeudet ovat tätä päivää, ja tämä edistää nyt sitten Kelan tutkimustoimintaa ja palvelee tosiaan kaikkia, koko yhteiskuntaa. Myöskin oikeus saada näitä tietoja laajasti eri tahoilta on tosiaan tervetullutta. Luovutuskieltoon oli tehty pieniä täsmennyksiä, ja ihan kohtuudella voidaan olettaa, että tällaisen hallinnollisen päätöksen ja vastaavien asioiden käsittely sinne lisätäänkin. Myöskin sähköinen tiedoksianto on tätä päivää, ja Kela on hyvin tässä digitaalisuudessa ja sähköisessä viestinnässä etulinjassa ja kyllä huolehtii varmasti tiedottamisesta näissä siirtymisen vaiheissa.

Sitten siellä oli myöskin yhteystiedoista ja näistä päätöksentekijöitten allekirjoituksista hyvät maininnat. Tosiaan tällaisista uhka- ja vaaratilanteista, henkilöstöön kohdistuvista, on oikein hyvä huomioida myöskin se, että siellä oli annettu viestiä siitä, että tämän asian suhteen pitää tehdä muutoksia, jotta henkilöstö pystyy sitten tekemään työtään jatkossa turvallisesti ja ei tarvitse kokea pelkoa sen suhteen — elikkä erittäin kannatettavaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

Ja oli monia muitakin nostoja. Tämä Valtion tarkastusviraston tarkastusoikeus on hyvä, ja siitäkin on tosiaan, että tätä ei nyt uloteta Kelan valtuutettuihin, elikkä se katsottiin riittäväksi.

Hallituksen osaamisesta voin pitää vielä toisen puheenvuoron. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén poissa. — Edustaja Hänninen.

19.01 Juha Hänninen erk: Kiitos, arvoisa puhemies! Kyseessä on harkittu ja tasapainoinen kokonaisuus, joka parantaa Kelan toimintaedellytyksiä ja samalla asiakkaiden asemaa. Esitys on valmisteltu huolella, ja sen tavoitteet, tehokkuus, luotettavuus ja asiakaslähtöisyys ovat juuri niitä, joita modernilta sosiaaliturvaviranomaiselta pitääkin edellyttää. On suomalaisten oikeus voida luottaa yhteiskuntamme huolenpitoon. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

19.02 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käytin äsken niin sanotusti poliittisesti korrektin puheenvuoron, niin että ehkä hieman terävöitin tässä seuraavassa. Elikkä jatkan tästä MTK:n roolista Kelan hallituksessa. Tosiaan vuodesta 56 asti se on erittäin hyvin siellä toiminut. Kuten täällä tuotiin aiemmissa puheenvuoroissa esille, koko meidän Suomen eri toimialojen ja kaiken sen osaamisen siellä mukana on oltava laaja-alaista. Siksi on erikoista, että keskustaa lukuun ottamatta muut eduskuntapuolueet ovat halunneet pudottaa maatalousyrittäjien, suomalaisen ruuan tuottajien, maaseutuyrittäjien ja metsänomistajien edustuksen pois Kelan hallituksesta. Ja mitä olen kuullut näistä keskusteluista, niin ilmeisesti se, että tämä MTK:n paikka on leimattu jotenkin keskustalaiseksi paikaksi, olisi ollut tässä taustasyynä. Toivon mukaan ei sentään ihan näin, koska on vaikea ymmärtää, mistä tämä pelko meitä kohtaan johtaa — ilmeisen harhaiseksi se alkaa joissain tapauksissa, kuten tässä, jo käydä. Tämä Kelan pääjohtajan valintahan antoi jo niin kuin esimakua siitä, ja tämä näyttäytyy hieman samana siinä, miten epäonnistunut itse valintaprosessi sekä lopputulos olivat. Kun tänne Kelan hallitukseen jäivät nyt kokoomuslaisten ja vasemmistopuolueiden kiintiöpaikat työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kautta, niin tämä hallituksen risti- retki saa entistä kummallisempia piirteitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

19.03 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kuten sanoin, jatkan siitä Kelan hallituksen paikkajaosta. Tosiaan siellä taustalla on myös tämä parlamentaarinen työryhmä. Se ei ollut yksimielinen, mutta siinä keskeisenä muutoksena oli se, että tämä MTK:n paikka sieltä sitten niin sanotusti... Se ei suoranaisesti jää pois, vaan korostus oli siinä asiantuntijuudessa, jota halutaan vahvistaa tässä Kelan hallituksessa. Siellä oli myös esityksiä siitä, että kaikki kiintiöpaikat STM:n paikkaa lukuun ottamatta tiputettaisiin pois, mutta myöskään tämä ei sitten menestynyt.

Mutta tällä esityksellä hallituksen esitys on nyt tullut, ja sehän ei tarkoita sitä, etteikö MTK:sta tai keskustapuolueesta tai ylipäätään muista puolueista voida sinne asettaa myöskin tämäntaustaista ihmistä, elikkä asiantuntijoita voidaan kyllä valita sitten omista taustajoukoista. Vaikka sinne nyt työnantaja- ja työntekijäpuolten edustustoista jää ihmisiä, niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

hekin keskenään päättävät omista lähtökohdistaan, kuka se asiantuntija siellä sitten on. Elikkä näen, että kyllä siellä kokonaisuudesta pystytään hyvin huolta pitämään. Ja ehkä oma henkilökohtainen näkemykseni on, että ehkä näistä kiintiöpaikoista — tämä on semmoinen ensiaskel tässä — jossain vaiheessa sitten päästään pois. Mutta STM tietysti on omalla paikallaan tärkeä.

Mutta hyvä parannus on myös tämä kansalaisuusvaatimus siellä, elikkä näinä aikoina Kelan pääjohtajaan ja muihin johtajiin kohdistuva vaatimus — se, että on tämä Suomen kansalaisuus — oli äärettömän tärkeä lisäys. Hyvä lisäys oli sitten myös se, kun täällä oli myöskin tämä muutoksenhaku hallintotuomioistuimeen lisättynä valiokunnan toimesta. Nämä olivat hyviä lisäyksiä.

Ja tosiaan tässä ei hallitus ole millään ristiretkellä, eikä Kelan pääjohtajahaku mielestäni edes liity tähän keskusteluun. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

19.05 Anne Rintamäki ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Minä innostuin painamaan nappia, kun edustaja Kallio äsken puhui tästä MTK:n jäsenen pudottamisesta tuolta Kelan hallituksesta. Nyt kun muistelen tarkemmin, meillä oli Kelan valtuutettujen kokous ja siellä kuulin tästä asiasta ensimmäisen kerran ja siitä edustaja Kurvinen piti hyvin ansioituneen puheenvuoron. Muistan jopa ääneen sitä ihmetelleeni, että voiko olla näin, että juuri maaseutuyrittäjien ja MTK:n porukka on se, mikä sieltä pitää pois saada, ja muut ammattiyhdistykset sinne jäävät. Muistan myös sen, että valtuutettujen puheenjohtaja Nieminen, kuten äsken tuossa kertoikin, toi kyllä esiin sen, että mitään kiintiöpaikkoja ei olisi mitään syytä sinne jättää muillekaan, että jos kerran lähdetään pudottelemaan jotain pois, niin mentäisiinkö sillä, mutta se ei sitten saanut tuulta alleen. Itse kyllä henkilökohtaisesti pidin aika erikoisena ratkaisuna tätä MTK:n pois pudottamista, ja halusin nyt vain tuoda sen esiin, niin että edustaja Kalliollekin menee tämä korviin, että kyllä siellä oli muitakin, jotka pitivät tätä vähän retkellisenä ratkaisuna, mutta tähän nyt sitten tultiin. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 81/2025 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.